

Bruksela, 3 lipca 2019 r.
(OR. en)

8657/19

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2018/0207(COD)

CODEC 971
JAI 417
INF 121
CADREFIN 217
FREMP 60
PE 210

NOTA INFORMACYJNA

Od: Sekretariat Generalny Rady
Do: Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy: Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU
EUROPEJSKIEGO I RADY ustanawiającego program „Prawa i Wartości”
– Wynik głosowania w Parlamencie Europejskim
(Strasburg, 15–18 kwietnia 2019 r.)

I. WPROWADZENIE

Claude MORAES (S&D, UK), w imieniu Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, przedstawił poprawkę (poprawka nr 115) do sprawozdania Bodila VALERO (Greens/EFA, SE), na temat wspomnianego wyżej wniosku.

Ponadto grupa polityczna EFDD zgłosiła jedną poprawkę (poprawka nr 116).

II. GŁOSOWANIE

W głosowaniu w dniu 17 kwietnia 2019 r. zgromadzenie plenarne przyjęło poprawkę nr 115 (472 głosów za, 129 przeciw i 41 wstrzymujących się) do przedmiotowego wniosku. Nie przyjęto żadnych innych poprawek.

Zmieniony w ten sposób wniosek Komisji jest równoznaczny ze stanowiskiem Parlamentu w pierwszym czytaniu, zawartym w rezolucji ustawodawczej, która znajduje się w załączniku do niniejszej noty¹.

Fragmety załączonego tekstu, które nie zostały zaznaczone na szaro, są zasadniczo zgodne, poza drobnymi niespójnościami, ze wspólnym rozumieniem osiągniętym w dniu 6 marca 2019 r. na ostatnim posiedzeniu trójstronnym podczas 8. kadencji parlamentarnej (2014–2019). Wspomniane niespójności należy skorygować przed przyjęciem przez Radę jej stanowiska, gdy zostanie osiągnięte porozumienie w sprawie całego tekstu.

Tekst zaznaczony w załączniku na szaro nie został na tym etapie uzgodniony w ramach negocjacji międzyinstytucjonalnych.

¹ Wersja stanowiska Parlamentu przedstawiona w rezolucji ustawodawczej zawiera oznaczenia zmian wprowadzonych poprawkami do wniosku Komisji. Tekst dodany do tekstu Komisji oznaczono **pogrubieniem i kursywą**. Miejsca, w których tekst usunięto, oznaczono symbolem „**■**”.

Program „Prawa i Wartości” *I**

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program „Prawa i Wartości” (COM(2018)0383 – C8-0234/2018 – 2018/0207(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2018)0383),
 - uwzględniając art. 294 ust. 2 oraz art. 16 ust. 2, art. 19 ust. 2, art. 21 ust. 2, art. 24, 167 i 168 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C8-0234/2018),
 - uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
 - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 18 października 2018 r.¹,
 - uwzględniając opinię Komitetu Regionów z dnia 10 października 2018 r.²,
 - uwzględniając pismo Przewodniczącego do przewodniczących komisji z dnia 25 stycznia 2019 r. przedstawiające podejście Parlamentu do programów sektorowych wieloletnich ram finansowych po 2020 roku,
 - uwzględniając pismo Rady do Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego z dnia 1 kwietnia 2019 r. potwierdzające wspólne rozumienie wypracowane przez współprawodawców podczas negocjacji,
 - uwzględniając art. 59 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz opinie przedstawione przez Komisję Kultury i Edukacji, Komisję Praw Kobiet i Równouprawnienia, Komisję Budżetową, Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisję Prawną oraz Komisję Spraw Konstytucyjnych (A8-0468/2018),
1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu¹;

¹ Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 178.

² Dz.U. C 461 z 21.12.2018, s. 196.

2. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;
3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

¹ Niniejsze stanowisko zastępuje poprawki przyjęte w dniu 17 stycznia 2019 r. (Teksty przyjęte, P8_TA(2019)0040).

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 17 kwietnia 2019 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/... ustanawiającego program „Obywatele, Równość, Prawa i Wartości”

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 16 ust. 2, art. 19 ust. 2, art. 21 ust. 2, art. 24, art. 167 oraz art. 168,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów²,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą³,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej „Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wartości te są wspólne państwom członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn”. W art. 3 doprecyzowano następnie, że „celem Unii jest wspieranie pokoju, jej wartości i dobrobytu jej narodów” oraz że, między innymi, „[Unia] [s]zanuje swoją bogatą różnorodność kulturową i językową oraz czuwa nad ochroną i rozwojem dziedzictwa kulturowego Europy”. Wartości te

¹ Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 178.

² Dz.U. C 461 z 21.12.2018, s. 196.

³ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 17 kwietnia 2019 r. Tekst zaznaczony na szaro nie został uzgodniony w toku negocjacji międzyinstytucjonalnych.

zostały ponadto potwierdzone i wyrażone w prawach, wolnościach i zasadach przewidzianych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej („*Karta*”).

- (2) Te prawa i wartości muszą być nadal **aktywnie pielęgnowane, chronione**, propagowane, egzekwowane, dzielone przez narody i obywateli UE i znajdować się w centrum projektu europejskiego, **ponieważ pogorszenie ochrony tych praw i wartości w którymkolwiek państwie członkowskim może mieć szkodliwy wpływ na Unię jako całość**. W budżecie UE tworzy się zatem nowy Fundusz „Sprawiedliwość, Prawa i Wartości”, obejmujący programy „**Obywatelstwo, Równość, Prawa i Wartości**” oraz „Wymiar Sprawiedliwości”. W czasach, gdy europejskie społeczeństwo zмага się z ekstremizmem, radykalizmem i podziałami, **a także kurczącą się przestrzenią dla niezależnego społeczeństwa obywatelskiego**, ważniejsze niż kiedykolwiek są wspieranie, umacnianie i obrona sprawiedliwości, praw i unijnych wartości: praw człowieka, poszanowania ludzkiej godności, wolności, demokracji, równości, praworządności. Będzie to miało głębokie i bezpośrednie skutki dla życia politycznego, społecznego, kulturalnego i gospodarczego w UE. W ramach tego nowego funduszu za pośrednictwem programu „Wymiar Sprawiedliwości” kontynuowane będzie wsparcie na rzecz dalszego rozwoju unijnej przestrzeni sprawiedliwości **w oparciu o praworządność, niezawisłość i bezstronność sądownictwa, wzajemne uznawanie i zaufanie, dostęp do wymiaru sprawiedliwości** i współpracę transgraniczną. Program „**Obywatele, Równość, Prawa i Wartości**” połączy program „Prawa, równość i obywatelstwo” na lata 2014–2020, ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1381/2013¹, oraz program „Europa dla Obywateli”, ustanowiony rozporządzeniem Rady (UE) nr 390/2014² (zwanymi dalej „poprzednimi programami”).
- (3) Fundusz „Sprawiedliwość, Prawa i Wartości” oraz dwa programy finansowania leżące u jego podstaw skupią się ■ na **osobach** i podmiotach przyczyniających się do podtrzymywania żywych i dynamicznych wspólnych wartości, praw, **równości** i bogatej różnorodności. Ostatecznym celem funduszu jest wspieranie i utrzymanie **otwartego, pluralistycznego, integracyjnego i demokratycznego społeczeństwa**

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1381/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające program „Prawa, równość i obywatelstwo” na lata 2014–2020 (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 62).

² Rozporządzenie Rady (UE) nr 390/2014 z dnia 14 kwietnia 2014 r. ustanawiające program „Europa dla obywateli” na lata 2014–2020 (Dz.U. L 115 z 17.4.2014, s. 3).

opartego na prawach i równości. Obejmuje to dynamiczne *i silne* społeczeństwo obywatelskie, zachęcanie ludzi do udziału w życiu demokratycznym, obywatelskim i społecznym oraz pielęgnowanie bogatej różnorodności społeczeństwa europejskiego w oparciu o naszą wspólną historię i pamięć o przeszłości. Art. 11 Traktatu o Unii Europejskiej *wymaga, aby* instytucje *Unii prowadziły otwarty, przejrzysty i regularny dialog ze społeczeństwem obywatelskim*, a za pomocą odpowiednich środków *umożliwiały* obywatelom i stowarzyszeniom przedstawicielskim wypowiadanie się i publiczną wymianę poglądów we wszystkich dziedzinach działania Unii.

- (3a) *Należy nawiązać regularny, otwarty i przejrzysty dialog z beneficjentami programu i innymi zainteresowanymi stronami poprzez utworzenie grupy dialogu obywatelskiego. Grupa dialogu obywatelskiego powinna stanowić otwarte i nieformalne forum dyskusyjne i przyczyniać się do wymiany doświadczeń i dobrych praktyk oraz do dyskusji na temat rozwoju polityki w ramach dziedzin i celów objętych programem i odnośnymi obszarami. Grupa dialogu obywatelskiego nie powinna ponosić żadnej odpowiedzialności za zarządzanie programem.*
- (4) Program **■** powinien umożliwić stworzenie efektu synergii w celu sprostania wyzwaniom, które są wspólne dla propagowania i ochrony wartości *Unii*, oraz osiągnięcie wymiaru krytycznego, pozwalającego na uzyskanie konkretnych rezultatów w tym zakresie. Powinno się to udać dzięki wykorzystaniu *i dalszemu poszerzaniu* pozytywnych doświadczeń zyskanych w ramach poprzednich programów. Pozwoli to w pełni wykorzystać potencjał efektu synergii i tym samym skuteczniej wspierać wspomniane obszary polityki i zwiększyć ich potencjał w zakresie dotarcia do *osób i społeczeństwa obywatelskiego z jednoczesnym dążeniem do zapewnienia wyważonego rozkładu geograficznego*. Skuteczność programu wymaga uwzględnienia specyfiki poszczególnych obszarów polityki, ich różnych grup docelowych i ich szczególnych potrzeb przez zastosowanie indywidualnego *i ukierunkowanego* podejścia.
- (4a) *Pełne poszanowanie i propagowanie praworządności i demokracji ma zasadnicze znaczenie dla budowania zaufania obywateli do Unii i dla zapewnienia wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi. Dzięki propagowaniu praw i wartości program przyczyni się do budowy bardziej demokratycznej Unii,*

poszanowania praworządności, dialogu demokratycznego, przejrzystości i dobrego zarządzania, w tym w przypadkach kurczenia się przestrzeni dla społeczeństwa obywatelskiego.

- (5) Przybliżenie Unii Europejskiej do obywateli *oraz zwiększenie ich uczestnictwa w życiu demokratycznym* wymaga różnorodnych działań i skoordynowanych wysiłków. *Europejskie obywatelstwo i europejską tożsamość należy tworzyć i rozwijać poprzez ułatwianie zrozumienia przez obywateli procesu kształtowania polityki i promowanie ich zaangażowania w działania Unii. Ponadto* zbliżanie obywateli w ramach partnerstwa miast i sieci miast oraz wspieranie organizacji społeczeństwa obywatelskiego *na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i ponadnarodowym* w obszarach objętych programem przyczynią się do zwiększenia zaangażowania obywateli w społeczeństwie, a ostatecznie także ich udziału w życiu demokratycznym Unii. Jednocześnie działania wspierające, które promują wzajemne zrozumienie, dialog *międzykulturowy*, różnorodność *kulturową i językową*, *włączenie społeczne* i poszanowanie innych, sprzyjają poczuciu przynależności *do Unii i wspólnego obywatelstwa dzięki* tożsamości europejskiej opartej na wspólnym zrozumieniu *naszych wspólnych* europejskich wartości, kultury, historii i dziedzictwa. Propagowanie większego poczucia przynależności do Unii i unijnych wartości jest szczególnie ważne w odniesieniu do obywateli regionów najbardziej oddalonych UE ze względu na odległość od kontynentalnej Europy.
- (6) Niezbędne są działania dotyczące pamięci o przeszłości oraz krytycznej refleksji na temat europejskiej pamięci historycznej, które pomogą uświadomić obywatelom, *w szczególności osobom młodym, ich* wspólną historię *i wspólne wartości, stanowiące* fundament wspólnej przyszłości ■ . *Działania dotyczące pamięci o przeszłości powinny obejmować rozważania na temat przyczyn reżimów totalitarnych we współczesnej historii Europy, zwłaszcza nazizmu, który doprowadził do Holokaustu, faszyzmu, stalinizmu i totalitarnych reżimów komunistycznych, oraz upamiętnianie ofiar ich zbrodni. Powinny też uwzględniać inne decydujące momenty i punkty odniesienia w najnowszej historii Europy.* Należy uwzględnić *również* aspekty historyczne, *społeczne*, kulturowe i międzykulturowe, *aby stworzyć europejską tożsamość opartą na wspólnych wartościach i poczuciu wspólnoty.*

- (7) Obywatele powinni być również bardziej świadomi swoich praw wynikających z obywatelstwa Unii i nie powinni obawiać się zamieszkania, studiowania, podejmowania pracy i wolontariatu w innym państwie członkowskim ani podróżowania do innego państwa członkowskiego, powinni też czuć się w stanie korzystać ze swoich praw obywatelskich i je egzekwować, móc liczyć na równy dostęp oraz pełną egzekwowalność i ochronę przysługujących im praw bez jakiegokolwiek dyskryminacji, niezależnie od tego, w którym państwie Unii akurat przebywają. Należy wspierać społeczeństwo obywatelskie celem propagowania i ochrony wartości **Unii** określonych w art. 2 TUE, podnoszenia świadomości w zakresie tych wartości oraz przyczyniania się do skutecznego korzystania z praw na mocy prawa Unii.
- (8) Równość **plci** stanowi podstawową wartość i cel Unii Europejskiej. **Jednak ogólny postęp w zakresie równości płci uległ zahamowaniu.** Dyskryminacja oraz nierówne traktowanie kobiet **i dziewcząt, jak również różne formy przemocy wobec nich naruszają** ich prawa podstawowe i **uniemożliwiają** im pełne uczestnictwo w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym społeczeństwa. Ponadto istnienie barier **politycznych**, strukturalnych i kulturowych stanowi przeszkodę dla osiągnięcia prawdziwej równości płci. Propagowanie równości płci **i uwzględnianie aspektu płci** we wszystkich działaniach Unii jest zatem jednym z jej głównych zadań, stanowi siłę napędową wzrostu gospodarczego i **rozwoju społecznego i** powinno być wspierane w ramach przedmiotowego programu. **Szczególne znaczenie ma aktywne zwalczanie stereotypów oraz rozwiązywanie problemu cichej dyskryminacji i dyskryminacji krzyżowej. Równy dostęp do pracy, równy udział w rynku pracy oraz eliminowanie barier w rozwoju kariery we wszystkich sektorach, na przykład w sądownictwie i sektorach powiązanych z naukami przyrodniczymi, technologią, inżynierią i matematyką, stanowią filary równości płci. Należy również skoncentrować się na równowadze między życiem zawodowym a prywatnym oraz na równym podziale między mężczyzn i kobiety nieodpłatnej pracy domowej i opiekuńczej w odniesieniu do dzieci, osób starszych i innych osób pozostających na utrzymaniu, ponieważ kwestie te pozostają filarami równej niezależności ekonomicznej i równego uczestnictwa oraz są nierozzerwalnie związane z osiągnięciem równości kobiet i mężczyzn.**

- (9) Przemoc na tle płciowym oraz przemoc wobec *grup zagrożonych* (dzieci, *osób młodych i innych grup zagrożonych, takich jak osoby LGBTQI i osoby niepełnosprawne*) stanowią poważne naruszenie praw podstawowych i utrzymują się w całej Unii, we wszystkich kontekstach społecznych i gospodarczych, co odbija się poważnie na zdrowiu fizycznym i psychicznym ofiar oraz na ogóle społeczeństwa. *Kobiety są najbardziej dotknięte przemocą i nękaniami ze względu na płeć zarówno w sferze domowej, jak i publicznej, dlatego jednym z kluczowych działań w ramach propagowania równości płci jest zwalczanie tej przemocy. W Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (konwencja stambulska) przemoc wobec kobiet zdefiniowano jako „wszelkie akty przemocy ze względu na płeć, które prowadzą lub mogą prowadzić do fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej szkody lub cierpienia kobiet, w tym również groźby takich aktów, sytuacje przymusu lub arbitralnego pozbawienia wolności, zarówno w życiu publicznym, jak i prywatnym”.* Walka z przemocą ze względu na płeć wymaga wielowymiarowego podejścia obejmującego wyjaśnienie aspektów prawnych, ekonomicznych, edukacyjnych i zdrowotnych tego zjawiska. Istnieje też potrzeba aktywnego zwalczania stereotypów płci od najmłodszych lat, a także wszelkich form mowy nienawiści i przemocy w internecie. W tym kontekście zasadnicze znaczenie ma wspieranie organizacji praw kobiet i innych podmiotów działających w tej dziedzinie. Dzieci, osoby młode i inne grupy zagrożone, takie jak osoby LGBTQI i osoby niepełnosprawne, są również narażone na zwiększone ryzyko przemocy, w szczególności w relacjach rodzinnych i związkach. Należy podjąć działania służące propagowaniu praw osób zagrożonych – w szczególności praw dzieci (w tym sierot, dzieci osieroconych w wyniku przestępstw domowych i innych szczególnie wrażliwych grup dzieci), przyczynianiu się do ich ochrony i zapewnieniu im prawa do rozwoju i godności. Zwalczanie wszelkich form przemocy, zwłaszcza przemocy na tle płciowym, propagowanie zapobiegania jej oraz ochrona i wspieranie ofiar to priorytety Unii, które pomagają w realizacji praw podstawowych i przyczyniają się do równouprawnienia płci. Priorytety te powinny być wspierane w ramach przedmiotowego programu.
- (10) Do zapobiegania wszelkim formom przemocy i zwalczania ich oraz do ochrony ofiar niezbędne są silna wola polityczna i skoordynowane działania oparte na metodach

i wynikach poprzednich programów: Daphne, „Prawa, równość i obywatelstwo” oraz „Sprawiedliwość”. Od czasu uruchomienia w 1997 r. finansowanie z programu Daphne, mające na celu wsparcie ofiar przemocy i zwalczanie przemocy wobec kobiet, dzieci i młodzieży, odniosło prawdziwy sukces, zarówno pod względem popularności wśród zainteresowanych stron (organów publicznych, instytucji akademickich i organizacji pozarządowych), jak i pod względem skuteczności finansowanych projektów. Sfinansowano dzięki niemu projekty służące podnoszeniu świadomości, świadczeniu usług wsparcia na rzecz ofiar i wspieraniu działań organizacji *społeczeństwa obywatelskiego* działających w terenie. Objęto nim wszelkie formy przemocy, takie jak np. przemoc domowa, przemoc seksualna, handel ludźmi, *uporczywe nękanie i szkodliwe praktyki zakorzenione w tradycjach, takie jak okaleczanie narządów płciowych kobiet*, jak również nowe pojawiające się formy przemocy, takie jak cyberprzemoc *i nękanie w internecie*.

Ważne jest zatem kontynuowanie wszystkich tych działań *wraz z przydzieleniem niezależnego budżetu na program Daphne* oraz należyte uwzględnienie wyników i wniosków z dotychczasowych doświadczeń we wdrażaniu przedmiotowego programu.

- (11) Niedyskryminacja jest jedną z podstawowych zasad Unii. Art. 19 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej przewiduje podejmowanie działań w celu zwalczania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zasada niedyskryminacji jest również zapisana w art. 21 Karty. Należy brać pod uwagę specyficzne przejawy różnorodnych form dyskryminacji, *w tym dyskryminacji bezpośredniej, pośredniej i strukturalnej*, a także podejmować równoległe właściwe działania mające na celu zapobieganie i zwalczanie dyskryminacji z jednego lub wielu względów. Program powinien wspierać działania mające na celu zapobieganie *wszelkim formom* dyskryminacji, rasizmowi, ksenofobii, *afrofobii*, antysemityzmowi, *wrogości wobec Romów*, nienawiści wobec muzułmanów i innym formom nietolerancji, *w tym homofobii, bifobii, transfobii, interfobii i innym formom nietolerancji ze względu na płeć, również w internecie, wobec osób należących do mniejszości, z uwzględnieniem dyskryminacji z wielu przyczyn jednocześnie*. W tym kontekście szczególną uwagę należy także zwrócić na

zapobieganie wszelkim formom przemocy, nienawiści, segregacji i stygmatyzacji i na ich zwalczanie, a także na zwalczanie nękania, molestowania i nietolerancyjnego traktowania. Program należy realizować we wzajemnie uzupełniający się sposób z innymi działaniami Unii, które mają te same cele, w szczególności z działaniami, o których mowa w komunikacie Komisji z dnia 5 kwietnia 2011 r. pt. „Unijne ramy dotyczące krajowych strategii integracji Romów do 2020 r.”¹⁰ i w zaleceniu Rady z dnia 9 grudnia 2013 r. w sprawie skutecznych środków integracji Romów w państwach członkowskich¹.

- (12) Bariery *społeczne i środowiskowe*, jak również brak dostępności stanowią przeszkody dla pełnego i skutecznego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym na równych zasadach z innymi. Osoby niepełnosprawne napotykają przeszkody w zakresie, między innymi, dostępu do rynku pracy, korzystania z wysokiej jakości edukacji sprzyjającej włączeniu społecznemu, unikania ubóstwa i wykluczenia społecznego, korzystania z dostępu do inicjatyw kulturalnych i mediów lub ze swoich praw politycznych. Jako strona Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (UNCRPD) Unia i wszystkie jej państwa członkowskie zobowiązały się do wspierania, ochrony i zapewnienia możliwości pełnego i równego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby niepełnosprawne. Postanowienia konwencji stały się integralną częścią porządku prawnego Unii.
- (13) Prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, domu i komunikowania się (prawo do prywatności) jest prawem podstawowym zawartym w art. 7 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Prawo do ochrony danych osobowych jest prawem podstawowym zawartym w art. 8 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej i art. 16 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Przestrzeganie zasad ochrony danych osobowych podlega kontroli niezależnych organów nadzoru. Ramy prawne *Unii*, w szczególności rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679² oraz dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680³, ustanawiają przepisy zapewniające skuteczną ochronę danych osobowych. Te

¹ Dz.U. C 378 z 24.12.2013, s. 1.

² Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1–88.

³ Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 89–131.

instrumenty prawne powierzają krajowym organom nadzorczym ds. ochrony danych zadanie propagowania w społeczeństwie wiedzy o zagrożeniach, przepisach, zabezpieczeniach i prawach związanych z przetwarzaniem danych osobowych oraz ich zrozumienia. Unia powinna mieć możliwość prowadzenia działań uświadamiających, *m.in. poprzez wspieranie organizacji społeczeństwa obywatelskiego propagujących ochronę danych zgodnie ze standardami unijnymi*, oraz przeprowadzania badań i innych odpowiednich działań, biorąc pod uwagę znaczenie prawa do ochrony danych osobowych w czasach szybko postępujących zmian technologicznych.

- (14) Art. 24 TFUE zobowiązuje Parlament Europejski i Radę do przyjęcia przepisów dotyczących procedur i warunków wystąpienia z inicjatywą obywatelską w rozumieniu art. 11 Traktatu o Unii Europejskiej. Zobowiązanie to wypełniono rozporządzeniem [Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 211/2011¹]. Przedmiotowy program powinien wspierać finansowanie pomocy technicznej i organizacyjnej na rzecz wdrażania rozporządzenia [(UE) nr 211/2011], umacniając tym samym korzystanie przez obywateli z prawa do wszczęcia i poparcia europejskiej inicjatywy obywatelskiej.
- (15) Zgodnie z art. 8 i 10 TFUE wszystkie działania w ramach programu powinny wspierać uwzględnianie aspektu płci i celów związanych z niedyskryminacją. *W śródkresowej i końcowej ocenie programu należy zbadać wpływ w aspekcie płci, aby ustalić stopień, w jakim program przyczynia się do równości płci, oraz sprawdzić, czy program nie ma niezamierzonego negatywnego wpływu na równość płci. W tym kontekście, biorąc pod uwagę odmienny charakter i rozmiar działalności poszczególnych komponentów programu, ważne będzie segregowanie poszczególnych danych gromadzonych przez promotorów projektów w miarę możliwości według kryterium płci. Ważne jest również, aby udzielać wnioskodawcom informacji na temat sposobów uwzględniania równości płci, w tym na temat stosowania narzędzi uwzględniania aspektu płci, takich jak sporządzanie budżetu z uwzględnieniem aspektu płci oraz ocen wpływu w aspekcie*

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 211/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie inicjatywy obywatelskiej (Dz.U. L 65 z 11.3.2011, s. 1).

plci. Przy zasięgnięciu opinii ekspertów i zainteresowanych stron należy brać pod uwagę równowagę płci.

- (16) Art. 3 ust. 3 TUE zobowiązuje Unię do wspierania ochrony praw dziecka zgodnie z art. 24 Karty i Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka.
- (17) Zgodnie z unijnymi aktami dotyczącymi równego traktowania państwa członkowskie ustanawiają niezależne organy ds. wspierania równego traktowania, znane powszechnie jako „organy ds. równości”, w celu zwalczania dyskryminacji ze względu na rasę, pochodzenie etniczne oraz płeć. Wiele państw członkowskich wykroczyło jednak poza te wymogi i dopilnowało, aby organy ds. równości mogły zajmować się również dyskryminacją na innym tle, np. ze względu na **język**, wiek, **cechy płciowe, tożsamość płciową i zróżnicowanie płci**, orientację seksualną, religię i wyznanie czy niepełnosprawność **█**. Organy ds. równości odgrywają kluczową rolę we wspieraniu równości i zapewnianiu skutecznego stosowania prawodawstwa w zakresie równego traktowania, w szczególności przez udzielanie niezależnej pomocy ofiarom dyskryminacji, prowadzenie niezależnych badań dotyczących dyskryminacji, publikowanie niezależnych sprawozdań i wydawanie zaleceń na temat wszelkich kwestii związanych z dyskryminacją w ich kraju. Działania organów ds. równości powinny zdecydowanie być koordynowane w tym zakresie na poziomie Unii. Sieć EQUINET została utworzona w 2007 r. Jej członkami są krajowe organy ds. propagowania równego traktowania ustanowione na mocy dyrektyw 2000/43/WE¹ i 2004/113/WE² oraz dyrektyw 2006/54/WE³ i 2010/41/WE⁴ Parlamentu Europejskiego i Rady. ***W dniu 22 czerwca 2018 r. Komisja przyjęła zalecenie w sprawie norm dotyczących organów ds. równości dotyczące zakresu***

¹ Dyrektywa Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz.U. L 180 z 19.7.2000, s. 22).

² Dyrektywa Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług (Dz.U. L 373 z 21.12.2004, s. 37).

³ Dyrektywa 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (Dz.U. L 204 z 26.7.2006, s. 23).

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/41/UE z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie stosowania zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn prowadzących działalność na własny rachunek oraz uchylająca dyrektywę Rady 86/613/EEG (Dz.U. L 180 z 15.7.2010, s. 1).

kompetencji, niezależności, skuteczności, koordynacji i współpracy organów ds. równości. EQUINET ma wyjątkową pozycję jako jedyny podmiot, który zapewnia koordynację działań między organami ds. równości. Koordynacja za pośrednictwem EQUINET jest niezwykle ważna dla prawidłowego wdrażania unijnego prawa antydyskryminacyjnego w państwach członkowskich i powinna być wspierana w ramach przedmiotowego programu.

- (17a) *Aby zwiększyć przyjazną dla użytkownika dostępność oraz zapewnić bezstronne wytyczne i praktyczne informacje związane z wszystkimi elementami programu, w państwach członkowskich można tworzyć punkty kontaktowe w celu udzielania pomocy zarówno beneficjentom, jak i wnioskodawcom. Punkty kontaktowe programu powinny mieć możliwość wykonywania swoich zadań niezależnie, bez ingerencji organów publicznych w proces decyzyjny. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wyboru najodpowiedniejszego zarządzania punktami kontaktowymi programu, w tym między innymi za pośrednictwem organów publicznych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego lub ich konsorcjów. Punkty kontaktowe nie mogą ponosić żadnej odpowiedzialności za zarządzanie programem.*
- (18) Niezależne organy zajmujące się prawami człowieka i organizacje społeczeństwa obywatelskiego odgrywają istotną rolę w propagowaniu i ochronie wspólnych wartości Unii wynikających z art. 2 TUE, w podnoszeniu świadomości na ten temat, jak również w przyczynianiu się do skutecznego korzystania z praw na mocy prawa Unii, w tym tych zawartych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. Jak wynika z rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 19 kwietnia 2018 r., **zwiększenie finansowania i** odpowiednie wsparcie finansowe **mają** kluczowe znaczenie dla tworzenia zrównoważonego środowiska sprzyjającego organizacjom społeczeństwa obywatelskiego w celu wzmocnienia ich roli i zapewnienia im możliwości wykonywania zadań w sposób niezależny i skuteczny. W ramach uzupełnienia działań podejmowanych na poziomie krajowym finansowanie ze środków UE powinno zatem przyczyniać się do wspierania niezależnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego działających na rzecz propagowania **wartości i** praw **■**, do wzmocniania ich pozycji i budowania ich potencjału, gdyż działalność takich organizacji przyczynia się do strategicznego egzekwowania praw wynikających z

prawa UE i Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, między innymi dzięki ich **wsparciu np. w strategicznych procesach sądowych, kampaniach, komunikacji i innych działaniach** o charakterze monitorującym, a także do propagowania i ochrony wartości Unii na poziomie **lokalnym, regionalnym**, krajowym i **ponadnarodowym** oraz do podnoszenia świadomości obywateli w tym zakresie. **Program powinien być realizowany w sposób przyjazny dla użytkownika, na przykład dzięki przyjaznej dla użytkownika procedurze składania wniosków i sprawozdawczości. Szczególną uwagę należy zwrócić na jego dostępność dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu transnarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym dla lokalnych, oddolnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego, a także na potencjał beneficjentów. W stosownych przypadkach powinno to obejmować rozważenie wykorzystania wsparcia finansowego na rzecz osób trzecich.**

- (19) Komisja powinna zapewniać ogólną spójność, komplementarność i synergię z pracą organów i jednostek organizacyjnych Unii, w szczególności Europejskiego Instytutu ds. Równości Kobiet i Mężczyzn czy Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej, oraz uwzględniać prace innych krajowych lub międzynarodowych podmiotów, w dziedzinach, których dotyczy program.
- (20) Program powinien być otwarty, z zastrzeżeniem spełnienia określonych warunków, na uczestnictwo członków Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) będących członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) i członków EFTA niebędących członkami EOG oraz innych państw europejskich. Możliwość uczestnictwa w programie powinny mieć również państwa przystępujące i kraje kandydujące do Unii oraz potencjalne kraje kandydujące korzystające ze strategii przedakcesyjnej.
- (21) W celu zapewnienia skutecznego przydziału środków z budżetu ogólnego Unii należy zapewnić europejską wartość dodaną wszystkich realizowanych działań, ich komplementarność z działaniami państw członkowskich, przy jednoczesnym dążeniu do spójności, komplementarności i synergii z programami finansowania wspierającymi ściśle ze sobą powiązane obszary polityki, w szczególności te uwzględnione w Funduszu „Sprawiedliwość, Prawa i Wartości” – a tym samym z programem „Wymiar Sprawiedliwości” – jak również z programami „Kreatywna

Europa” i Erasmus +, aby wykorzystać potencjał wzajemnego oddziaływania sektora kultury, sektora kreatywnego, mediów, sztuki i edukacji. Należy stworzyć efekt synergii z innymi europejskimi programami finansowania, zwłaszcza w dziedzinie zatrudnienia *i walki z wykluczeniem społecznym, w szczególności z Europejskim Funduszem Społecznym Plus*, rynku wewnętrznego, przedsiębiorstw, młodzieży, zdrowia, obywatelstwa, sprawiedliwości, migracji, bezpieczeństwa, badań naukowych, innowacji, technologii, przemysłu, spójności, turystyki, stosunków zewnętrznych, handlu i *zrównoważonego* rozwoju.

- (22) Niniejsze rozporządzenie określa pulę środków finansowych na program „*Obywatele, Równość, Prawa i Wartości*”, która ma stanowić główną kwotę odniesienia w rozumieniu [pkt 17 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 2 grudnia 2013 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami¹; *odniesienie należy uaktualnić stosownie do nowego porozumienia międzyinstytucjonalnego*] dla Parlamentu Europejskiego i Rady podczas rocznej procedury budżetowej.
- (23) Do tego programu zastosowanie ma rozporządzenie (UE, Euratom) [nowe rozporządzenie finansowe] („rozporządzenie finansowe”). Określa ono zasady wykonania budżetu Unii, w tym zasady dotyczące dotacji, nagród, zamówień publicznych, wykonania pośredniego, pomocy finansowej, instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych.
- (24) Rodzaje finansowania i metody wdrażania na podstawie niniejszego rozporządzenia powinny być wybierane w zależności od ich możliwości osiągnięcia szczegółowych celów działań i zapewnienia rezultatów, biorąc pod uwagę w szczególności koszty kontroli, obciążenie administracyjne, *potencjału zainteresowanych stron i docelowych beneficjentów* oraz przewidywane ryzyko nieprzestrzegania przepisów. Pod uwagę należy wziąć korzystanie z płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych

¹ [Odniesienie należy uaktualnić: Dz.U. C 373 z 20.12.2013, s. 1. Tekst porozumienia jest dostępny pod adresem: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2013.373.01.0001.01.POL&toc=OJ:C:2013:373:TOC].

i kosztów jednostkowych, a także formę finansowania niepowiązanego z kosztami, o którym mowa w art. 125 ust. 1 rozporządzenia finansowego. █

(24a) Zgodnie z rozporządzeniem finansowym, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013¹, rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2988/95², rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2185/96³ i rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939⁴ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, takich jak zapobieganie nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywanie, korygowanie i prowadzenie dochodzeń w ich sprawie, a także odzyskiwanie środków straconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładanie sankcji administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 883/2013 i rozporządzeniem (Euratom, WE) nr 2185/96 Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) może prowadzić dochodzenia administracyjne, w tym kontrole na miejscu i inspekcje, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycie finansowe, korupcja lub jakiegokolwiek inne nielegalne działanie, naruszające interesy finansowe Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) może prowadzić dochodzenia i ścigać nadużycia finansowe i inne przestępstwa naruszające interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371⁵. Zgodnie z rozporządzeniem finansowym

¹ **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).**

² **Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1).**

³ **Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).**

⁴ **Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (EPPO) (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).**

⁵ **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).**

każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, w pełni współpracują w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznają konieczne prawa i dostęp Komisji, OLAF-owi, EPPO i Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu (ETO) oraz zapewniają, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa.

- (25) *W odniesieniu do wdrażania celów szczegółowych propagowania równości płci, praw, zaangażowania i uczestnictwa obywateli w życiu demokratycznym Unii na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym oraz zwalczania przemocy państwa trzecie będące członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) mogą uczestniczyć w programach Unii w ramach współpracy ustanowionej na mocy Porozumienia EOG, które przewiduje wprowadzenie w życie programów w drodze decyzji wydanej na mocy tego porozumienia. Państwa trzecie mogą uczestniczyć w programie również na podstawie innych instrumentów prawnych. Do niniejszego rozporządzenia należy wprowadzić odpowiedni przepis szczegółowy przyznający niezbędne uprawnienia i prawa dostępu właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu, Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu pozwalające im na całościowe wykonywanie ich odpowiednich kompetencji.*
- (26) Do niniejszego rozporządzenia zastosowanie mają horyzontalne przepisy finansowe przyjęte przez Parlament Europejski i Radę na podstawie art. 322 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Przepisy te, ustanowione rozporządzeniem finansowym, określają w szczególności procedurę ustanawiania i wykonania budżetu w drodze dotacji, zamówień, nagród i wykonania pośredniego oraz przewidują kontrole wykonywania obowiązków przez podmioty upoważnione do działań finansowych. Przepisy przyjęte na podstawie art. 322 TFUE dotyczą również ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich, jako że poszanowanie praworządności jest niezbędnym warunkiem wstępnym należytego zarządzania finansami i skutecznego unijnego finansowania.
- (26a) *Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie*

praworządności w państwach członkowskich ma na celu wyposażenie Unii w środki umożliwiające zapewnienie lepszej ochrony budżetu unijnego, w przypadku gdy uchybienia w zakresie praworządności utrudniają należyte zarządzanie finansami w interesie Unii lub grożą takim utrudnieniem. Powinien on uzupełniać program „Prawa i Wartości”, którego rola jest inna, a mianowicie finansowanie strategii politycznych zgodne z prawami podstawowymi i wartościami europejskimi, w których centrum znajdują się życie i uczestnictwo ludności.

- (27) Zgodnie z [odniesienie powinno zostać uaktualnione stosownie do nowej decyzji w sprawie KTZ: art. 94 decyzji Rady 2013/755/UE¹] osoby i podmioty z siedzibą w krajach i na terytoriach zamorskich (KTZ) kwalifikują się do finansowania z zastrzeżeniem zasad i celów programu oraz ewentualnych uzgodnień mających zastosowanie do państwa członkowskiego, z którym dany kraj lub dane terytorium zamorskie są powiązane. **Podczas wdrażania programu uwzględnia się ograniczenia wynikające z oddalenia KTZ, a ich skuteczne uczestnictwo w programie musi być regularnie monitorowane i oceniane.**
- (28) Niniejszy program, który jest odzwierciedleniem znaczenia, jakie ma przeciwdziałanie zmianie klimatu zgodnie ze zobowiązaniami Unii do realizacji porozumienia paryskiego i celów zrównoważonego rozwoju ONZ, przyczyni się do uwzględnienia działań w dziedzinie klimatu w innych strategiach politycznych oraz do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest przeznaczenie 25 % wydatków z budżetu UE na cele związane z klimatem **w WRF na lata 2021–2027, oraz celu rocznego na poziomie 30 % jak najszybciej i nie później niż w 2027 r.** Stosowne działania zostaną określone podczas opracowania i wdrażania programu i ponownie ocenione w kontekście oceny śródkresowej.

- (29) Zgodnie z pkt 22 i 23 Porozumienia międzyinstytucjonalnego na rzecz lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. zachodzi potrzeba oceny niniejszego programu w oparciu o informacje zgromadzone w kontekście konkretnych wymogów dotyczących monitorowania, przy czym należy unikać nadmiernej regulacji i obciążeń administracyjnych, zwłaszcza względem państw członkowskich.

¹ Decyzja Rady 2013/755/UE z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską („decyzja o stowarzyszeniu zamorskim”) (Dz.U. L 344 z 19.12.2013, s. 1).

Wymogi te mogą, w stosownych przypadkach, obejmować mierzalne wskaźniki jako podstawę oceny oddziaływania programu w terenie.

- (30) W celu **uzupełnienia** niniejszego rozporządzenia z **myślą o realizacji programu i zapewnieniu skutecznej oceny postępów w osiągnięciu jego celów** uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej należy przekazać Komisji w odniesieniu do **programów prac zgodnie z art. 13, a także** wskaźników, o których mowa w art. 14 i 16 oraz w załączniku II. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie ustanawia program „**Obywatele, Równość, Prawa i Wartości**” (zwany dalej „programem”).

Określa ono cele programu, budżet na lata 2021–2027, formy finansowania unijnego oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania.

Artykuł 2

Cele programu

1. Celem ogólnym programu jest ochrona i propagowanie praw i wartości przewidzianych w traktatach UE, **Karcie i obowiązujących międzynarodowych konwencjach praw człowieka**, w szczególności przez wspieranie organizacji społeczeństwa obywatelskiego **i innych podmiotów działających na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i ponadnarodowym**, a także przez zachęcanie do **obywatelskiego i demokratycznego udziału** w celu utrzymania **i dalszego rozwijania** otwartych, **opartych na prawach**, demokratycznych, **równych i** integracyjnych społeczeństw **opartych na praworządności**.
2. W ramach celu ogólnego określonego w ust. 1 program ma następujące cele szczegółowe, które odpowiadają poszczególnym komponentom:
 - a) **ochrona i propagowanie wartości Unii (komponent „Wartości Unii”)**

- a) propagowanie praw, niedyskryminacji, równości, w tym równości płci, oraz dalsze uwzględnianie aspektu płci i niedyskryminacji (komponent „Równość, prawa i równość płci”),
- b) propagowanie zaangażowania obywateli w życie demokratyczne Unii i ich udziału w nim, *a także wymian między obywatelami poszczególnych państw członkowskich oraz podnoszenie świadomości obywateli w zakresie wspólnej historii europejskiej* (komponent „Zaangażowanie i udział obywateli”),
- c) zwalczanie przemocy, *w tym przemocy ze względu na płeć* (komponent „Daphne”).

Artykuł 2a

Komponent „Wartości Unii”

W ramach celu ogólnego określonego w art. 2 ust. 1, a także celu szczegółowego określonego w art. 2 ust. 2 lit. -a) program koncentruje się na ochronie i propagowaniu praw oraz podnoszeniu świadomości na ich temat dzięki zapewnianiu wsparcia finansowego organizacjom społeczeństwa obywatelskiego działającym na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i ponadnarodowym w dziedzinie promowania i utrzymywania tych praw, a także dzięki wzmożeniu ochrony i propagowania unijnych wartości oraz poszanowania praworządności i przyczynianiu się do budowy bardziej demokratycznej Unii, demokratycznego dialogu, przejrzystości i dobrych rządów.

Artykuł 3

Komponent „Równość, prawa i równość płci”

W ramach *celu ogólnego określonego w art. 2 ust. 1 i celu szczegółowego określonego w art. 2 ust. 2 lit. a)* program koncentruje się na:

- a) *propagowaniu równości i* zapobieganiu nierównościom i dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną oraz ich zwalczaniu,

- a także *poszanowaniu zasady niedyskryminacji ze względów, o których mowa w art. 21 Karty;*
- b) *wspieraniu, kontynuowaniu i wdrażaniu kompleksowych strategii politycznych mających na celu:*
- (i) propagowanie pełnego korzystania z praw przez kobiety, równości płci, łącznie z równowagą między życiem zawodowym a prywatnym, wzmocnienia pozycji kobiet, a także uwzględniania aspektu płci;*
 - (ii) propagowanie niedyskryminacji i uwzględniania tej problematyki;*
 - (iii) zwalczanie rasizmu, ksenofobii i wszelkich form nietolerancji, w tym homofobii, bifobii, transfobii i interfobii, a także nietolerancji ze względu na tożsamość płciową, w internecie i poza nim;*
 - (iv) ochronę i propagowanie praw dziecka;*
 - (v) ochronę i propagowanie praw osób niepełnosprawnych;*
- ba) *ochronę i propagowanie praw związanych z obywatelstwem Unii oraz prawa do ochrony danych osobowych.*

Artykuł 4

Komponent „Zaangażowanie i udział obywateli”

W ramach *celu ogólnego określonego w art. 2 ust. 1 i celu szczegółowego określonego w art. 2 ust. 2 lit. b)* program koncentruje się na:

- a) *wspieraniu projektów mających na celu upamiętnianie decydujących wydarzeń z nowożytnej historii Europy, łącznie z przyczynami i skutkami reżimów autorytarnych i totalitarnych, a także podnoszeniu świadomości europejskich obywateli na temat ich wspólnej historii, kultury, dziedzictwa kulturowego i wartości, co zwiększy ich zrozumienie Unii, jej początków, celu, różnorodności i osiągnięć oraz znaczenia wzajemnego zrozumienia i tolerancji;*

- b) wspieraniu *udziału obywateli i stowarzyszeń przedstawicielskich w życiu demokratycznym i obywatelskim Unii oraz wnoszenia w nie wkładu dzięki wypowiedaniu się i publicznej wymianie poglądów we wszystkich dziedzinach na temat działań Unii;*
- ba) *propagowaniu wymiany między obywatelami różnych krajów, zwłaszcza za pośrednictwem partnerstw miast i sieci miast, aby umożliwić im praktyczne doświadczanie bogactwa i różnorodności wspólnego dziedzictwa Unii oraz uświadomić, że są to fundamenty wspólnej przyszłości.*

Artykuł 5

Komponent „Daphne”

W ramach celu *ogólnego określonego w art. 2 ust. 1* i celu szczegółowego określonego w art. 2 ust. 2 lit. c) program koncentruje się na:

- a) *zapobieganiu na wszystkich szczeblach wszelkim formom przemocy ze względu na płeć i przemocy w rodzinie wobec kobiet i dziewcząt oraz zwalczaniu jej, także dzięki promowaniu standardów określonych w Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (konwencja stambulska); oraz*
- a) *zapobieganiu wszelkim formom przemocy wobec dzieci i młodzieży oraz przemocy wobec innych grup ryzyka, takich jak osoby LGBTQI i niepełnosprawni, jak również zwalczaniu takiej przemocy;*
- b) *wspieraniu i ochronie wszystkich bezpośrednich i pośrednich ofiar takiej przemocy, również przemocy w rodzinie lub przemocy w związkach, a także dzieci osieroconych z powodu przestępstw w rodzinie, oraz wspieraniu ofiar przemocy ze względu na płeć i zapewnianiu im takiego samego poziomu ochrony w całej Unii.*

Artykuł 6

Budżet

1. Pula środków finansowych na realizację programu na lata 2021–2027 wynosi **1 627 000 000 EUR w cenach z 2018 r. [1 834 000 000 EUR w cenach bieżących]**.
2. W ramach kwoty, o której mowa w ust. 1, następującą orientacyjną kwotę przeznacza się na następujący cel:

- a) **754 062 000 EUR w cenach z 2018 r. [850 000 000 EUR w cenach bieżących] (tj. 46,34 % całkowitej puli środków finansowych) na cele szczegółowe, o których mowa w art. 2 ust. 2 lit. -a);**
- a) **429 372 000 EUR w cenach z 2018 r. [484 000 000 EUR], (tj. 26,39 % całkowitej puli środków finansowych) na cele szczegółowe, o których mowa w art. 2 ust. 2 lit. a) i c);**
- b) **443 566 000 EUR w cenach z 2018 r. [500 000 000 EUR], (tj. 27,26 % całkowitej puli środków finansowych) na cele szczegółowe, o których mowa w art. 2 ust. 2 lit. b);**

Komisja przeznacza co najmniej 50 % kwot, o których mowa w akapicie pierwszym lit. -a) i lit. a) niniejszego ustępu, na wsparcie działań prowadzonych przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego, z czego co najmniej 65 % przydziela się lokalnym i regionalnym organizacjom społeczeństwa obywatelskiego.

Komisja nie może przekraczać przyznanej wartości procentowej puli środków finansowych określonych w załączniku -I o więcej niż 5 punktów procentowych. Jeżeli przekroczenie tego limitu okaże się konieczne, Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 16, umożliwiających zmianę załącznika -I w drodze zmiany przyznanej wartości procentowej środków programu w przedziale od 5 do 10 punktów procentowych.

3. Kwota, o której mowa w ust. 1, może być wykorzystana na pomoc techniczną i administracyjną w ramach realizacji programu, taką jak działania przygotowawcze,

monitorowanie, kontrola, audyt i ocena, w tym na systemy informatyczne dla przedsiębiorstw, badania, spotkania ekspertów, działania komunikacyjne w zakresie priorytetów i obszary związane z ogólnymi celami programu.

4. Z zastrzeżeniem rozporządzenia finansowego wydatki na działania wynikające z projektów ujętych w pierwszym programie prac mogą być kwalifikowalne od dnia 1 stycznia 2021 r.
5. Środki przydzielone państwom członkowskim w ramach zarządzania dzielonego mogą, na wniosek państw członkowskich **lub Komisji**, zostać przeniesione do programu. Komisja wykonuje te środki bezpośrednio zgodnie z art. 62 ust. 1 lit. a) rozporządzenia finansowego []. W miarę możliwości środki te wykorzystuje się na rzecz danego państwa członkowskiego [] .

Artykuł 7

Państwa trzecie stowarzyszone z programem

1. Program jest otwarty dla następujących państw, pod warunkiem, że spełnione są następujące warunki:
 - a) członkowie Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA), którzy są członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), zgodnie z warunkami określonymi w Porozumieniu EOG;
 - b) państwa przystępujące, kandydaci i potencjalni kandydaci, zgodnie z ogólnymi zasadami i ogólnymi warunkami udziału tych państw w programach Unii, ustanowionymi w odpowiednich umowach ramowych i decyzjach rad stowarzyszenia lub w podobnych porozumieniach oraz zgodnie ze szczegółowymi warunkami ustanowionymi w porozumieniach między Unią a tymi państwami;
 - c) państwa objęte europejską polityką sąsiedztwa, zgodnie z ogólnymi zasadami i ogólnymi warunkami udziału tych państw w programach Unii, ustanowionymi w odpowiednich umowach ramowych i decyzjach rad stowarzyszenia lub w podobnych porozumieniach oraz zgodnie ze

szczegółowymi warunkami ustanowionymi w porozumieniach między Unią a tymi państwami;

d) pozostałe państwa trzecie, zgodnie z warunkami ustanowionymi w porozumieniu szczegółowym obejmującym kwestie uczestnictwa państwa trzeciego w dowolnym programie unijnym, o ile takie porozumienie:

- zapewnia właściwą równowagę pod względem wkładu państwa trzeciego uczestniczącego w programach Unii a osiąganymi przez nie korzyściami;
- określa warunki uczestnictwa w tych programach, w tym obliczenie wkładów finansowych do poszczególnych programów i ich kosztów administracyjnych. Wkłady te stanowią dochody przeznaczone na określony cel zgodnie z art. [21 ust. 5] [nowego rozporządzenia finansowego];
- nie przyznaje państwu trzeciemu mocy decyzyjnej w odniesieniu do programu;
- gwarantuje Unii prawo do zapewnienia należytego zarządzania finansami i ochrony swoich interesów finansowych.

Artykuł 8

Realizacja i formy finansowania unijnego

1. Program jest realizowany według metody zarządzania bezpośredniego zgodnie z rozporządzeniem finansowym lub według metody zarządzania pośredniego z podmiotami, o których mowa w art. **62** ust. 1 lit. c) rozporządzenia finansowego.
2. Program może zapewniać finansowanie w dowolnej formie przewidzianej w rozporządzeniu finansowym.
3. [Z wkładów na mechanizm wzajemnego ubezpieczenia można pokryć ryzyko związane z odzyskaniem środków należnych od beneficjentów i wkłady te uznaje się za wystarczającą gwarancję w ramach rozporządzenia finansowego. Zastosowanie

mają przepisy przewidziane w [art. X] rozporządzenia XXX [rozporządzenie zastępujące rozporządzenie dotyczące funduszu gwarancyjnego].]

Artykuł 9

Rodzaje działań

Na mocy niniejszego rozporządzenia można otrzymać finansowanie na działania przyczyniające się do osiągnięcia celu szczegółowego określonego w art. 2. Do finansowania kwalifikują się w szczególności działania wymienione w załączniku I.

Artykuł 9a

Grupa dialogu obywatelskiego

Komisja powołuje grupę dialogu obywatelskiego z myślą o zapewnieniu regularnego, otwartego i przejrzystego dialogu z beneficjentami programu i innymi zainteresowanymi stronami w celu wymiany doświadczeń i dobrych praktyk oraz omawiania zmian w polityce w dziedzinach i celach objętych programem i powiązanych obszarach.

ROZDZIAŁ II

DOTACJE

Artykuł 10

Dotacje

1. Dotacje w ramach programu są przyznawane i zarządzane zgodnie z tytułem VIII rozporządzenia finansowego.
2. Komisja oceniająca może składać się z ekspertów zewnętrznych.

Artykuł 11

Finansowanie skumulowane[, uzupełniające] i łączone

1. Działanie, które otrzymało wkład w ramach programu, może również otrzymać wkład z dowolnego innego programu unijnego, w tym z funduszy objętych zarządzaniem dzielonym, pod warunkiem że wkłady te nie pokrywają tych samych kosztów. [Finansowanie skumulowane nie może przekraczać łącznych kosztów kwalifikowalnych działania, a wsparcie w ramach różnych programów unijnych może być obliczane na zasadzie proporcjonalnej].
2. W przypadku gdy program i fundusze objęte zarządzaniem dzielonym, o których mowa w art. 1 rozporządzenia (UE) XX [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów] zapewniają wspólnie wsparcie finansowe na rzecz jednego działania, działanie to jest realizowane zgodnie z przepisami ustanowionymi w niniejszym rozporządzeniu, w tym zgodnie z przepisami dotyczącymi odzyskiwania nienależnie wypłaconych kwot.
3. Działania kwalifikujące do programu i spełniające warunki, o których mowa w akapicie drugim, mogą być wyznaczone do finansowania z funduszy objętych zarządzaniem dzielonym. W tym przypadku zastosowanie mają stopy współfinansowania i zasady kwalifikowalności przewidziane w niniejszym rozporządzeniu.

Działania, o których mowa w akapicie pierwszym, muszą spełniać łącznie następujące warunki:

- a) zostały ocenione w ramach zaproszenia do składania wniosków ogłoszonego na podstawie programu;
- b) spełniają minimalne wymagania dotyczące jakości w ramach tego zaproszenia do składania wniosków;
- c) nie mogą być finansowane w ramach tego zaproszenia do składania wniosków ze względu na ograniczenia budżetowe.

Działania te są realizowane przez organ zarządzający, o którym mowa w art. [65] rozporządzenia (UE) nr XX [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów], zgodnie z zasadami określonymi w tym rozporządzeniu i w rozporządzeniach dotyczących poszczególnych funduszy, w tym z zasadami dotyczącymi korekt finansowych.

Artykuł 12

Kwalifikujące się podmioty

1. Oprócz kryteriów określonych w [art. 197] rozporządzenia finansowego zastosowanie mają kryteria kwalifikowalności określone w ust. 2 i 3.
2. Następujące podmioty spełniają kryteria kwalifikowalności:
 - a) podmioty prawne z siedzibą w jednym z następujących państw:
 - państwo członkowskie lub powiązany z nim kraj lub terytorium zamorskie;
 - państwo trzecie stowarzyszone z programem, **z wyjątkiem celu szczegółowego, o którym mowa w art. 2 ust. 2 lit. -a)**;
 - b) wszelkie podmioty prawne utworzone na mocy prawa unijnego lub wszelkie organizacje międzynarodowe;
3. Na rzecz europejskiej sieci krajowych organów ds. równości (EQUINET), **na mocy art. 6 ust. 2 lit. a)**, może zostać przyznana dotacja bez zaproszenia do składania wniosków na pokrycie wydatków związanych z jej stałym programem prac.

ROZDZIAŁ III

PROGRAMOWANIE, MONITOROWANIE, OCENA I KONTROLA

Artykuł 13

Program prac i priorytety wieloletnie

1. Program jest **wykonywany** w ramach programów prac, o których mowa w art. 110 rozporządzenia finansowego.
2. ***Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 16 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia przez ustanowienie odpowiedniego programu prac.***

Artykuł 14

Monitorowanie i sprawozdawczość

1. Wskaźniki odzwierciedlające postępy w realizacji programu w odniesieniu do celów szczegółowych określonych w art. 2 przedstawiono w załączniku II.
2. Aby zapewnić skuteczną ocenę programu pod względem realizacji jego celów, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 16 w celu opracowania przepisów dotyczących ram monitorowania i oceny, w tym przez zmiany załącznika II mające w razie konieczności dostosować lub uzupełnić zawarte w nim wskaźniki.
3. System sprawozdawczości dotyczącej realizacji celów zapewnia wydajne, skuteczne i terminowe gromadzenie danych na potrzeby monitorowania realizacji programu i jego rezultatów. W tym celu na odbiorców środków unijnych oraz na państwa członkowskie nakłada się proporcjonalne wymagania dotyczące sprawozdawczości.

Artykuł 15

Ocena

1. Oceny przeprowadza się w terminie pozwalającym na uwzględnienie ich wyników w procesie decyzyjnym.
2. Ocena śródkresowa programu przeprowadzana jest z chwilą, gdy dostępne są wystarczające informacje na temat realizacji programu, jednak nie później niż w ciągu czterech lat od rozpoczęcia realizacji programu. Ocena śródkresowa uwzględnia wyniki ocen długoterminowego wpływu wcześniejszych programów (programu „Prawa, równość i obywatelstwo” i programu „Europa dla Obywateli”).
3. Po zakończeniu realizacji programu, lecz nie później niż cztery lata po upływie okresu określonego w art. 1, Komisja przeprowadza ocenę końcową programu.
4. Komisja przekazuje wnioski z tych ocen, opatrzone własnymi komentarzami, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów.

Artykuł 16

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. **13 i 14**, powierza się Komisji do dnia 31 grudnia 2027r.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. **13 i 14**, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.

4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. ***Porozumienie międzyinstytucjonalne z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa uprawnia obywateli i inne zainteresowane strony do wyrażania opinii na temat projektu aktu delegowanego w okresie czterech tygodni. Projekt tekstu jest konsultowany z Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów w oparciu o doświadczenia organizacji pozarządowych oraz władz lokalnych i regionalnych w odniesieniu do realizacji programu.***
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 13 **lub** 14 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 17

Ochrona interesów finansowych Unii

W przypadku gdy państwo trzecie uczestniczy w programie na podstawie decyzji wydanej na mocy umowy międzynarodowej lub innego instrumentu prawnego, państwo trzecie przyznaje właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu, Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) i Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu uprawnienia i prawa dostępu niezbędne do kompleksowego wykonywania ich odpowiednich kompetencji. W przypadku OLAF takie prawa obejmują prawa do prowadzenia dochodzeń, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, przewidzianych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 dotyczącym dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF).

ROZDZIAŁ IV

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Artykuł 18

Informacja, komunikacja i promocja

1. Odbiorcy finansowania unijnego uznają pochodzenie i zapewniają eksponowanie finansowania unijnego (w szczególności podczas promowania działań i ich rezultatów) poprzez dostarczanie spójnych, skutecznych i proporcjonalnych informacji skierowanych do różnych grup odbiorców, w tym do mediów i opinii publicznej.
2. Komisja prowadzi działania informacyjne i komunikacyjne związane z programem, jego działaniami i rezultatami. Zasoby finansowe przydzielone na program przyczyniają się również do komunikacji instytucjonalnej w zakresie priorytetów politycznych Unii, o ile są one związane z celami, o których mowa w art. 2.

Artykuł 18a

Punkty kontaktowe programu

Każde państwo członkowskie może ustanowić punkty kontaktowe programu. Ich zadaniem jest udzielanie wnioskodawcom, zainteresowanym stronom i beneficjentom programu bezstronnych wytycznych, praktycznych informacji i pomocy w odniesieniu do wszystkich aspektów programu, w tym procedury składania wniosków, rozpowszechniania informacji przyjaznych dla użytkownika i wyników programu, poszukiwania partnerów, szkoleń i innych formalności. Punkty kontaktowe programu wykonują swoje zadania niezależnie.

Artykuł 20

Uchylenie

Rozporządzenia (UE) nr 1381/2013 i (UE) nr 390/2014 tracą moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2021 r.

Artykuł 21

Przepisy przejściowe

1. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na kontynuację lub modyfikację danych działań, aż do ich zamknięcia, zgodnie z rozporządzeniami (UE) nr 1381/2013 i (UE) nr 390/2014, które nadal stosuje się do danych działań aż do ich zamknięcia.
2. Z puli środków finansowych przeznaczonych na program można również pokrywać wydatki na wsparcie techniczne i administracyjne na potrzeby przejścia między programem a środkami przyjętymi w ramach poprzednich programów, ustanowionych na mocy rozporządzeń (UE) nr 1381/2013 i (UE) nr 390/2014.
3. W razie potrzeby w budżecie obejmującym okres po 2027 r. mogą zostać zapisane środki na pokrycie wydatków przewidzianych w art. 6 ust. 3, aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zostaną zakończone do dnia 31 grudnia 2027 r.

Artykuł 22

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

Przewodniczący

W imieniu Rady

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK -I

Fundusze dostępne w ramach programu, o których mowa w art. 6 ust. 1, są przydzielane w następujący sposób:

a) w ramach kwoty, o której mowa w art. 6 ust. 2 lit. a):

- co najmniej 15 % na działania służące realizacji celu szczegółowego określonego w art. 3 lit. b) ppkt (i);***
- co najmniej 40 % na działania służące realizacji celów szczegółowych określonych w art. 5 lit. -a); oraz***
- co najmniej 45 % na działania służące realizacji celów szczegółowych określonych w art. 3 lit. a), b) ppkt (ii)–(v) i lit. c) oraz art. 5 lit. a) i b);***

b) w ramach kwoty, o której mowa w art. 6 ust. 2 lit. b):

- 15 % na działania związane z pamięcią o historii;***
- 65 % na demokratyczny udział;***
- 10 % na działania promocyjne; oraz***
- 10 % na administrację.***

ZAŁĄCZNIK I

Działania wspierane przez program

Cele *ogólne i* szczegółowe programu *określone* w art. 2 ■ będą realizowane w szczególności przez wspieranie następujących działań:

- a) podnoszenie świadomości, *promowanie i* rozpowszechnianie informacji w celu zwiększenia poziomu znajomości *praw, wartości i* polityki w dziedzinach *i celach* objętych programem;
- b) wzajemne uczenie się w drodze wymiany dobrych praktyk między zainteresowanymi podmiotami w celu poprawy stanu wiedzy i wzajemnego zrozumienia ■ ;
- c) *monitorowanie* analityczne ■ mające na celu lepsze zrozumienie sytuacji w państwach członkowskich i na szczeblu *unijnym* w obszarach objętych programem, a także poprawę wdrażania prawa ■ UE, *unijnych polityk i wspólnych wartości w państwach członkowskich, obejmujące na przykład gromadzenie danych i statystyk; opracowywanie wspólnych metod oraz, w stosownych przypadkach, wskaźników lub wartości referencyjnych; studia, badania, analizy i ankiety; oceny; oceny skutków; sporządzanie i publikowanie przewodników, sprawozdań i materiałów edukacyjnych;*
- d) szkolenie odpowiednich zainteresowanych podmiotów w celu zwiększenia poziomu znajomości polityki i praw w dziedzinach objętych programem;
- e) opracowywanie i obsługę narzędzi z zakresu technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT);
- ea) *wspieranie organizacji społeczeństwa obywatelskiego i innych podmiotów non-profit prowadzących działalność w obszarach objętych programem w celu zwiększenia ich zdolności reagowania oraz zapewnienia wszystkim obywatelom odpowiedniego dostępu do ich usług, doradztwa i działań wspierających;*

- eb) *wspieranie organizacji społeczeństwa obywatelskiego i innych podmiotów non-profit prowadzących działalność w obszarach objętych programem w działaniach propagujących prawa, a tym samym wzmocnienie ochrony i promowania wartości unijnych oraz poszanowania praworządności, a także przyczynianie się do demokratycznego dialogu, przejrzystości i dobrych rządów, również w sytuacjach kurczącej się przestrzeni dla społeczeństwa obywatelskiego;*
- f) *zwiększanie świadomości wśród obywateli, zwłaszcza młodych, w zakresie europejskiej kultury, dziedzictwa kulturowego, tożsamości i historii, w tym na temat reżimów totalitarnych i autorytarnych oraz innych decydujących wydarzeń z najnowszej historii Europy, aby utrwalić pamięć o przeszłości i zwiększyć zaangażowanie europejskich obywateli na rzecz Unii, a także zachęcać do tolerancji, wzajemnego zrozumienia, dialogu międzykulturowego i poszanowania różnorodności;*
- g) *integrowanie obywateli różnych narodowości i kultur dzięki umożliwianiu im udziału w działaniach związanych z partnerstwem miast oraz projektach społeczeństwa obywatelskiego, a tym samym stwarzanie warunków do lepszego podejścia oddolnego i zwiększanie zaangażowania obywatelskiego i demokratycznego;*
- h) *zachęcanie do aktywnego i sprzyjającego włączeniu uczestnictwa w budowie bardziej demokratycznej Unii i ułatwianie takiego uczestnictwa, jak również podnoszenie świadomości na temat praw i wartości w drodze wspierania organizacji społeczeństwa obywatelskiego;*
- i) *rozwijanie zdolności sieci europejskich do propagowania i dalszego rozwijania prawa Unii, jej wartości, celów i strategii politycznych* ■ ;
- j) *finansowanie pomocy technicznej i organizacyjnej na rzecz wdrażania rozporządzenia [(UE) nr 211/2011], co przyczyni się do lepszego korzystania przez obywateli z prawa do uruchomienia i poparcia europejskiej inicjatywy obywatelskiej;*

- k) poprawa znajomości programu oraz jego upowszechniania i możliwości przenoszenia jego wyników, a także zwiększania zasięgu, w tym przez tworzenie i wspieranie *punktów kontaktowych* programu ■ .

ZAŁĄCZNIK II

Wskaźniki

Program będzie ściśle monitorowany w oparciu o zestaw wskaźników mających na celu pomiar zakresu, w jakim osiągnięto jego cele ogólne i szczegółowe, oraz minimalizację obciążeń i kosztów administracyjnych. W tym celu gromadzone będą dane dotyczące następującego zestawu wskaźników:

Liczba osób, które zostały objęte: (i) działaniami szkoleniowymi; (ii) działaniami związanymi z wzajemnym uczeniem się i wymianą dobrych praktyk; (iii) działaniami popularyzacyjnymi, informacyjnymi i służącymi zwiększaniu świadomości
Liczba organizacji społeczeństwa obywatelskiego, które zostały objęte wsparciem i działaniami na rzecz budowania potencjału
Liczba sieci i inicjatyw transnarodowych skoncentrowanych na pamięci europejskiej i europejskim dziedzictwie w wyniku interwencji w ramach programu

Wszystkie dane indywidualne są w miarę możliwości przedstawiane w podziale na płeć; oceny śródkresowe i oceny końcowe programu koncentrują się na poszczególnych komponentach i działaniach, a także są dokonywane z perspektywy równości płci i oceniają wpływ na równość płci.
